

GENÇ MOR SERTİFİKA

*Mardin
Bülteni*

Mor Sertifika Programı olarak yaptığımız her çalışmada toplumsal cinsiyet eşitliğini kesişimsel olarak düşünmeyi amaçlıyor ve eğitim programlarımızın içeriğini bu yaklaşımla mümkün olduğu kadar kapsamlı bir şekilde oluşturmaya gayret ediyoruz. Fakat biliyoruz ki programların içeriği ve bunlar üzerinden geliştirilen diyaloglar kadar bu programı düzenleyen kişiler olarak bizim köşe taşlarını koyduğumuz ve tüm katılımcılar tarafından büyütülen; iletişimin açıklığı, hiyerarşi veya şiddet içermemesi ilkeleri ve bunları samimiyetle yapıyor oluşumuz da programın etkisinde büyük bir çarpan etkisi yaratıyor. Artık sosyal bilimlerde daha yoğun kabul gördüğü üzere, sadece rasyonel değil aynı zamanda, hatta bazen daha da fazla, hisseden varlıklarız. Dolayısıyla Mor Sertifika Programı sadece içeriğiyle değil, program süresince kurulan insani ilişkilerin yarattığı duygu atmosferiyle de feminist bir beraber olma deneyimi yaratıyor. Eğitim Fakültesi öğrencileri için Şubat 2020'de düzenlediğimiz programa mekân olarak Mardin'i seçerek bu duygu atmosferini etkileyeceğimizi tahmin etmiştik, ama bu kadar derinleştireceğimizi tahmin etmemiştik. Bu programı Mardin'de yaparak çevre illerde yaşayan ve daha önceden fiziksel sebeplerle ulaşamadığımız katılımcılara ulaşmayı hedeflemiştik, ama bu katılımcıların her birinin katkılarının programı bu kadar sağlamlaştıracağını hayal etmemiştik. Bu deneyimi katılımcılarının dilinden yazıya dökmek ve arşivlerimize eklemek istedik. Bu özel bülten vesilesiyle Mardin GMSP 2020 katılımcılarına içten teşekkürler ederiz.

Mor Sertifika Ekibi

AYBIKE DOĞAN

04.02.2020 Salı sabahında Mardin'de uyandım. Programın ilk gününde ilk arkadaşım ile otelin kahvaltı yerinde sıcak bir gülümse ile tanıştım. Daha sonra programın ilk oturumu için Sakıp Sabancı Kent Müzesine doğru yola koyuldum. Programın olduğu salona girdiğim ilk anda Nazlı, Ceyda, Emirhan ve İlayda'nın kocaman gülümsemeleri ile karşılaştım. Herkese "hoş geldin" diyorlardı sıcak bir gülümseme ile. Salondaki herkese bir masanın üstündeki kitapçık, çanta ve kartvizitten alabilirsiniz diyorlardı. Kartvizitin üstündeki isim alanının boş olması dikkatimi çekti. İnsanların kendilerini adlandırdıkları isimlerini yazabilmesi çok ince bir düşünceydi. İlk olarak İlayda ile "grup sözleşmesi" yaptık. O an "grup sözleşmesi" bana çok garip gelmişti. Aldığım tüm formasyon derslerinde sözleşme kelimesi yerine kural kelimesini kullanmıştık. Gülümsedim. Doğru. Kurallar cezaları doğururdu. Oysa bizler kendi rızamızla bir sözleşme yapmıştık.

05.02.2020 Çarşamba günü Ayşe Gül Altınay'ın programı ile başlamıştık. Hepimiz ayakta kollarımızı sallıyorduk. Gülümsüyordum garip bir histi. O sırada eğitmenlerimizden Nazlı, Ceyda, Emirhan ve İlayda'nın, hatta değerlendirmemiz Emrah'ın katılması bile hepimiz eşitiz duygusunu hissettirdi. Bu zamana kadar katıldığım tüm konferanslarda eğitmenlerimiz hep kendi ayrıcalıklarını yaşıyordu. Ama bu ortamda herkes herkeste işte. Biz bizdik. Ayşe Gül Altınay sunumuna "Kadınlar nerede?" diye başladı. Çok eski çağlardan bu yana aslında gördüğüm tüm tarih derslerinde bunu sormak aklıma hiç gelmemişti. Kadınlar vardı! Var olacaktı. Peki, nerede vardı? Ve nerede var olacak? Zihnimde bu soruyu sormaya ve sürekli "Kadınlar nerede?" dememe sebep olan Ayşe Gül Altınay'a bin teşekkür... İkinci oturum Emirhan ile. İlk önce hepimizden bir tır şoförünü hayal etmemizi istiyor. Betimleme yapıyor şoför hakkında. Yalan yok. Gözlerimin önüne bir atanmış cinsiyeti erkek olan bir tır şoförü geliyor. Çok ilginç. Emirhan soruyor "Kadın tır şoförü yok mudur?" Vardır elbet. Ama düşünemiyorum o an. Zihnim bunu kurduruyor. Emirhan'ın yeri ailem ve benim için hep farklıdır. Emirhan kendi oturumunda herkese ayrı ayrı kâğıtlar dağıtarak herkesin o kâğıtta yazan durumu hayal

etmesini sağlıyor ve arkasından herkese sorular soruyor. Bana gelen kâğıtta "Trans Gey" yazıyor. Hayal ettiğim durumda sorulan soruların hepsi kardeşimi hatırlatıyor. İnanın bana kardeşimin yaşadığı her şeyi benmişim gibi yaşıyorum. Emirhan'ın sorduğu sorular bana hiç yabancı gelmiyor. Evet, bunları kardeşim yaşıyor ben tanık oluyorum. Ama bu hayal etme etkinliği sayesinde ben de yaşamış kadar oldum diyebilirim. 06.02.2020 tarihinde ilk oturumumuz Seven Kaptan ile. Kendisini, ailecek kardeşim bize ilk açılmasını gerçekleştirdikten sonra tanıştık. Onun videolarını izlerken karşımda görmek beni çok heyecanlandıran bir histi. Anlattığı her şeyi büyük bir dikkatle dinlerken bir anda "Penis yoksa seks yoktur diyor erkek egemen toplum." diyor. Gülümsüyorum. Not almaya devam ederken heyecanlanıp akşam kardeşim ve annemle yapacağım konuşmayı düşünüyorum. Sabırsızlanıyorum. "Seven Kaptan'ı gördüm. Anlattı. O her şeyi herkese anlattı. Canım kardeşim ve canım annem. İnanın bana başka bir dünya mümkün. Bu insanlar gerçekten varlar. Bu dünyayı değiştirmek için çalışıyorlar." demek için bekliyorum. Daha sonraki oturum Yeşim Selçuk'a ait. Şiddeti konuşuyoruz. Sustuğumuz ve belki anlayamadığımız şiddeti. Mesela "mağdur" demiyoruz. "Hayatta kalan-Maruz kalan" diyoruz. Emirhan'ın deyimi ile yer değiştiriyoruz kelimeleri. Bir şeyin şiddet olması için görünür olmasına gerek olmadığını duyuyoruz. Çok şiddet var yaşanan. Bu oturumda fark ediyoruz, belki yıllardır yaşadığımız olayların bir şiddet türü olduğunu. Kendi içimize dönüyoruz. Düşünüyor ve düşünüyorum. 07.02.2020 sabahında Mert Koçak ile Mardin'in zorlu merdivenlerini çıkıyoruz program için. "Yeyyy! En azından yaşıyorum!" diyorum nefes nefese kalmışken. Gülüşüyoruz. Mert Koçak ile Göç ve Kırılgan Mültecileri (Kadın-çocuk-LGBTIQ+) konuşuyoruz. Mülteci ve sığınmacı arasındaki farkı öğreniyoruz. Suriyeliler hakkındaki mitlerden konuşuyoruz. Şaşırıyorum. Duyduğum çoğu şeyin uydurma şeyler yani mit olduğunu öğreniyorum. İkinci oturum İnci Özkan Kerestecioğlu ile Toplumsal Cinsiyet ve Siyaset. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmediğini kadınların bunu güçlüklerle aldığını öğreniyorum. Kota uygulamasının neden olduğunu öğreniyorum. Platon'un ütopyasını konuşuyoruz. Keyif alıyorum. İyi ki buradayım diyorum.08.02.2020 Evra Çetin ile Toplumsal Cinsiyet ve Hukuk oturumu ile başlıyoruz güne. Mükemmel güzel bir insanın neşesi ile başlıyor program. İlk önce hakkın kaynağını sorguluyoruz. İnsan haklarını konuşuyoruz. İnsan haklarının batı kaynaklı olup "beyaz, uzun boylu, kültürlü bir erkek için" yapılmış bir düzen olduğunu öğreniyorum. Düşünüyorum ve düşünüyorum. 1. 2. ve 3. Kuşak haklardan konuşuyoruz. Haklarımı öğrenmek bana kendimi çok iyi hissettiriyor. 09.02.2020 sabahına biraz buruk uyanıyorum. Akşamına gidecek olmak beni çok üzüyor. Dün gece kar yağmış Mardin'e. Ve ben burada tanıştığım tüm dostlarımla bir dakika daha geçirebilmek için hemen yatağımdan kalkıp kahvaltıya iniyorum. Bu son kahvaltı. Emirhan ile olan son oturumumuzda Eğitim Hakkı ve Ayrımcılık konuşuyoruz. Emirhan hepimiz "Branşınız ne olursa olsun mutlaka bir haftanızda öğrencilere insan hakları beyannamesini okutun." diyor. Evra Çetin'in anlattıklarından sonra "Evet!" diyorum. İlk önce insan olmayı öğreteceğiz ve öğreneceğiz. :) Ah canım Mardin. Çok güzel ve özel insanlarla tanışma fırsatı verdiğin için çok teşekkür bin teşekkür! Sana karşı olan tek önyargım vejetaryen olduğum için yemeklerini. Beni haksız çıkardın. Mükemmel yemekler yedim. Mükemmel halay çektim. Mükemmel zılgıt çektim. Beni böyle bir oluşumun içine aldığınız için size çok teşekkür ve bin teşekkür Mor Sertifika ekibi. Bana ben olma şansını verdiniz ve içimdeki sorgulayan canavarı güçlendirdiniz. Sizleri çok sevdim, seviyorum ve seveceğim!!!!

AYŞEGÜL BAYAR HILDGEN

Genç Mor Sertifika Programı için bu sene Mardin'de, Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi'nde olduk. Bir hafta boyunca, sevgili müze müdürümüz Necdet İnal ve müze ekibinin ev sahipliğinde, 13 farklı şehirden 35 öğretmen adayıyla bir aradaydık. Dünya sanki bu bir haftalığına daha güzel bir yer oldu. Hem katılımcıların heyecanlı, meraklı ve içten paylaşımları, hem de şehrin Mardin oluşu programı öyle besledi ki. Eğitim ve atölyelerdeki öğrenimler, şehrin sokaklarında, Mezopotamya coğrafyasının bilgeliğiyle devam etti. Tarihte ve günümüzde "Kadınlar nerede?" diye sorduk. Peki ya engelli kadınlar, işçi kadınlar, LGBTQ+ bireyler? Bu öyle bir soru ki, bir süre sonra refleks haline geliyor ve hayatınız boyunca size eşlik ediyor. Ayrımcılığa uğrayan grupların hayata eşit katılımını ve haklardan eşit yararlanmasını gözetiyor muyum? Daha adil bir dünyaya katkı sunmak için ne yapabilirim? Mor Sertifika Programı'nın etkisi de işte bu iki soru çevresinde şekilleniyor. Şimdi dünyanın daha güzel, daha adil, daha yaşanabilir olmasına kendi kulvarlarımızdan katkı sunmaya devam edeceğiz. Ama bu sefer daha güçlü, daha kalabalık, daha umutlu!

BÜŞRA KUZU

Sevgili MSP sincapgilleri!

Nereden başlasam ki... Yolun en başında, akli bir karış havada Büşra'yı, "adam" yerine "birey" ettiniz! Oraya giderim sertifikamı alırım, özel okullarda fark yaratırım, zaten her şeyi biliyorum ya, diyip gittiğim; oradan dönerken sertifikamın ne kadar da anlamının küçüldüğünü hissettiğim, dolu dolu, bol kahkahalı, bol neşeli ve en sonunda bol hüzünlü yedi gün geçirdim. Çekincelerimi na-gerçeğe çevirip, beklentilerimi üst seviyelere taşıdınız; hatta beklentim olamayan, bana ütopya gelenlerle değiştirdiniz. Farkettim ki, Mardin'i güzel kılan sizdiniz; siz ve yolumu kesiştirdiğiniz müthiş insanlar. Aslında filtresiz ve bihaber olarak gözlemlediğim bu sevgi ama eşitsizlik dolu mücadeleye artık katkı sağlamam gerektiğini istemeden öğrettiniz. Sesimi çıkaracağım eşitsizliğe, gelecek nesillere aktaracağım eşitlik kavramıyla cevap vereceğim şimdi! Ayrıca renkli giyinmekten korkmuyorum şimdi, çünkü kim ne düşünürse düşünsün, umurumda değil! Renklerin, rollerin, stereotiplerin ve kimliklerin bir önemi yok artık, çünkü bana daha önemli şeyleri öğrettiniz. Sizi çok seviyorum ve çok tatlısınız! :)

Sevgiler,

CEYDA KARADAŞ

Mor Sertifika Programı ekibi olarak, her eğitim ve uygulamamıza başlarken aynı hisleri paylaşıyoruz: Tanışacağımız yeni öğretmen veya öğretmen adaylarına dair derin bir merak, organizasyonun nasıl gideceğine dair büyük bir heyecan, her eğitimde yeniden şekillenen oturumlarla ilgili sonsuz bir heves... Bütün bu hislerin birleşimi ile hazırlandığımız her eğitim gibi, Genç Mor Sertifika öncesinde de bu duygularla Mardin'e çıktık. Sınıfta, ilk oturum öncesinde öğretmen adaylarına baktığımızı, ne kadar meraklı, istekli ve heyecanlı gözlerle bizleri beklediklerini düşündüğümü hatırlıyorum. Oturumlar ilerledikçe yanılmadığımızı, beklentilerimin üstüne nasıl çıktıklarını gördüm. Herhangi bir kavramı öylesine kabul etmeden önce sorgulayışları, doğruluğuna emin olduktan sonra benimseyişleri, sorması yıllar alan soruları nasıl bir anda soruverdiklerini gördükçe; öğretmenlere, gelecek güzel günlere, dayanışmaya, birlikteliğe inancım daha da güçlendi.

Bu eğitim sonrasında katılımcılarımız toplumsal cinsiyete dair yeni bilgilerle evlerine döndüler, ancak ben bu genç öğretmenlerden çok daha fazla şey öğrendim: Umudun asla bitmemesi gerektiği, gençliğin enerjisi ve kapsayıcılığı ile gelecek günlerin çok daha parlak olduğunu bana yeniden öğrettiler. Genelde eğitimlerimizden ayrılırken katılımcılarımız yenilendiklerini, umutlarının yükseldiğini, yeni bir enerjile daha fazla çalışmak istediklerini söyler. Bu defa ben bu hisleri onlardan ödünç alıyorum ve katılımcılarımızın hepsine, birer birer bu güzel hediye için teşekkür ediyorum.

Hepiniz bana umut, mutluluk, direnç, dayanışma dolu güzel günler hediye ettiniz. Sizler oldukça kimsenin kimseyi ötekileştirmeyeceği, herkese kucak açan rengârenk sınıflarımız birer hayal olmanın ötesine geçecek. Hiçbir çocuğun dışarıda kalmayacağı kadar büyük bir kucaklamayla sınıflarınızda ders vereceğiniz güne her an biraz daha yaklaşıyoruz. Bana da bu güzel hisleri yaşattığınız, umutlu olmayı yeniden öğrettiğiniz, öğrenciniz olma şansı verdiğiniz için teşekkür ederim. Proje ekibi-katılımcı ikiliğini yaşatmadığınız, bizi birer dostunuz olarak aranızda aldığınız için minnettarım. Şimdi telefonuma bakıp yazdığınız güzel mesajlarla güne başlamak üzere yazıma son veriyorum.

Sizleri çok çok seviyorum.

DERYA IRMAK

Mor Sertifika Eğitimine dair...

Eğitim hayatım boyunca birçok panele, eğitime, sertifika programına katılmaya çalışıyorum ve çoğunun öğreticiliği de, etkisi de Mor Sertifika Programı eğitimi gibi olamadı.

Gerek programın içeriği, düzenlemesi, anlatıcıları ve uğraşanlarıyla çok çok güzel bir program oldu. Fikrin, yaratıcılığın doruğuna ulaşabileceğimiz ve bunlara önem veren bir eğitim programı Mor Sertifika! Eğitim sonrasında da aynı samimiyetle bizimle iletişimini, alakasını kesmeyen Mor Sertifika ekibine (Ceydacığımız, Emirhan, Nazlıcan, İlayda ve Mr. Değerlendirmeci (Emrah)) ayrıca çok çok teşekkür ediyor; beraber etkinlikler düzenlemeyi, birlikte çalışmayı çok isteyeceğimi de belirtmek istiyorum Bu güzel ekiple güzel işlerde buluşmak üzere...

Sevgilerimle... Güzelliklerle kalın...

EBRU BAŞLI

Merhaba Biricik Mor Sertifika Ailesi,

Öncelikle katıldığım ilk eğitimimde çıtayı bu kadar yükseltmeniz iyi mi oldu bilmiyorum. :) Ben yeni bir ortam, yeni kişiler, yeni bir şehir olarak düşününce gayet sıradan geçecek bir eğitim beklemiştim ancak o kadar eğlenceli, sevgi dolu ve iyi insanlarla karşılaştım ki... Ayrıca değerli anlatımcılarımız da engin bilgileriyle bana yepyeni değerler kattılar. Hepsine kalpten teşekkür ederim. Sadece eğitim süresince değil tüm zamanlarda birlikte olmak da çok güzeldi. Eğitim dışı etkinliklerimizden tiyatro okuması da bir ilkti benim için. :) Ayrıca bizim rahatımız için hiçbir masraftan kaçınmamanız da çok ince ve kıymetliydi. Sayenizde harika Mardin'i tanıdım ve doyamadım. Her şey için herkese çok teşekkür ederim. :) İyi ki #gençmorsertifika

Sevgilerimle,

DICLE YUSUFOĞLU

Sevgili Mor Sertifika ve Mor Dostlarıma;

Mektubumu yazarken neler oldu, neler öğrendim diye düşüncelerimi sıralarken, geriden ileriye doğru gidip bakmam gerekince Mor Sertifikadan önceki fikirlerimi hatırlayıp yazmaya başlayamadım. Mor Sertifika ekibimizle geçirdiğimiz haftayı düşününce, toplumsal cinsiyete dair öğrendiklerimden çok, içselleştirdiğim şeylerin olduğunu fark ettim. Çünkü ekibimizle yaşadığımız bir hafta, bize öğretme kaygısı/dayatması gütmeyen, dost sohbetiyle bizleri dost meclisinde pişirdi. Mor Sertifika ekibiyle tanışmadan önce her ne kadar homofobik ya da tamamen toplumsal cinsiyete dair bilinçsiz olmadığımı iddia etsem de; özellikle Ayşegül ve Seven Hocamızın ülkedeki toplumsal cinsiyet algısı üzerine yaptığı her konuşma, bana benim de farklı bir yanım olabileceğimi, bana adanmış farklı kimlik rollerinin tekdüzeliğini gösterdi. Mor Sertifikanın bir parçası olmadan önce, sadece kendi sahip olduğum kimliklerin sorumluluğu ve sonuçlarının kaygısını güderdim. Ama şimdi baktığım zaman, ekipte şahit olduğum her konu ve sohbetin bana benim gibi olmayan, farklı bir insanın hayatta kalma kaygısını öğrettiğini anlıyorum. Bunun en basit bir örneği, bugün bir öğretmen ya da stajyer olarak bir sınıfa girdiğimde, sınıftaki kişilere öğrenci olarak değil, sonraki yılların mutlu birey adayı olarak bakıyorum. Ama en önce, Mor Sertifika sayesinde ben artık gerçekten kendimi bir birey olarak görüyorum. Düşüncelerimi gözden geçirdiğimde Mor Sertifikadan önce kendimi; " Dicle; bir kadın, bir düzcinsel, bir etnisite üyesi, bir öğrenci" kalıplarına koyduğumu ve bu kalıpları hissettiğim kimlikle de uyduğu için yalnızca bu kimlik kalıplarının davasını güttüğümü fark ettim. Fakat okuma atölyesinde cinsel iktidarı reddeden başörtülü bir kadın olunca, sadece kendi cinsiyetinin, kendi kimliğinin kaygısını güden Dicle olmaktan çıkıp, kendime ve diğer insanların varoluşlarındaki o biricikliği hissettim. Mor Sertifika önce kendime bir başka baktırdı, daha sonra ise insanlara birey değil, biricik olarak baktırdı. Ve ekip... Benim güzel Mor Çiçeklerim... Biri bana daha önce deseydi ki; 35 kişiyle bir hafta ders göreceksin ve onları çok seveceksin, herhalde umursamazdım. Mor Sertifikanın üyeleri öyle güzeldi ki biz farklı renklerdeki çiçekler gibi birleşip bir bahçe yaptık sanki. Bilmediğim şeyi bana öğrenme merakı güdületti herkes. Ekibin çalışmaları bana sadece toplumsal cinsiyete dair farkındalık kazandırmadı; aynı zamanda çocuk psikolojisine dair, özel gereksinimli öğrencilere dair, toplumsal cinsiyetin tarihteki ve edebiyattaki yansımalarına dair farklı bir bakış açısı kazandırdı. Ve benim bu öğrendiğim şeyleri bana kimse öğretme kaygısı gütmeyen, ben arkadaşlarımla hep sohbet ederek öğrendim. Mor Sertifika eğitim programı değil, anlatma ve yaşayarak öğrenmeydi. Tanıştığım her bir Mor arkadaşım, bana ve fikirlerime dokundu... Mor Sertifika olarak bizler, her birimiz karanfil olup bir elmada yeşeren dostluğun parçası olduk. Ama bu elma çoğalıp ülkenin her tarafında yeşerecek, çünkü Mor Sertifika her bir öğretmene kendisi hariç otuzar otuz beşer umut dalı daha yeşertti.

Şimdi hepimiz biricimiz, hep birlikte güzel Mor Çiçekleriz.

ESMA AKBAŞ

Sevgili Mor Sertifika Ailesi,

Sözlerime nasıl ve nerden başlayacağımı bilmiyorum gerçekten. Sizler gibi insanlarla tanıştığım için kendimi, bu eğitimi almayan öğretmenler ve öğretmen adaylarından daha şanslı hissediyorum ve şanslı olduğumu da biliyorum. Altı gün boyunca vermiş olduğunuz eğitim ve bu eğitimi bizzat veren ve alanında çok başarılı olan öğretmenlerin olması, sizin bizleri ne kadar çok önemseydiğinizin kanıtıdır. Hem öğretmenler hem de öğretmen adayları için projeler düzenliyorsunuz. Bundan şu anlam da çıkmaktadır: "Bizler Mor Sertifika olarak geleceğin toplumunu şekillendiren öğretmenleri ve öğretmen adaylarını önemsiyoruz ve onlar için bir program oluşturmalıyız." düşüncesinden hareketle çok iyi işler başardığının farkındayım ve daha da başarılı olacağınızdan eminim. Bir çocuk, bir öğretmen, bir kitap ve bir kalem dünyayı değiştirebilir, sözünde de olduğu gibi sizler de bizim diğer insanlardan farklı bir bakış açısıyla ve diğer insanların göremediği bir gözle bakmamıza vesile olduğunuz için en başta siz proje sorumlularına ve değerli öğretmenlere teşekkürü borç bilirim. Atölyelerde yapmış olduğumuz materyallere gelirse; o materyallerin meslek hayatımızda da işimize yarayacağını ve çocuklarımızın da benim gibi farklı ve ayırsız bir gözle bakabilmesi için yol gösterici olacağını düşünüyorum. Bizleri, en çok da beni, başvurumu kabul edip şaşırttığınız; değerli bilgiler sunduğunuz, çok değerli öğretmenlerle tanışma ve çok değerli bilgilerinizi bizimle paylaşma fırsatını verdiğiniz için sizlere teşekkürü borç bilirim. Size ne kadar teşekkür etsem gerçekten azdır. Dolu dolu altı gün geçirdik ve bu programın her günü kabul edildiğim için ayrı bir sevinç ve mutlulukla geldim. Her ne kadar uykusuz kalsam da... Malum Kızıltepe'de otuyordum ve altı buçukta kalkmak zorundaydım. Olsun, size uykular feda olsun :). Bir gün tekrardan buluşacağımıza inanıyorum çünkü sizin gibi tatlı ve şirin bir ekip kimseye nasip olmuyor. Bir gün, zamanı fark etmeksizin, herhangi bir yerde buluşmak ümidiyle. **Sizleri seviyorum. Esen kalın, hoşça kalın!**

EMIRHAN DENİZ ÇELEBİ

Mekânın hafızasına inananlardanım. Mekânın hafızasını da kendimde canlı tutmaya çalışırım. Mardin, ilk geldiğimde arkadaşlarımla geçirdiğim eğlenceli zamanlardan ibaretti bende. İkinci gelişimde o hafızaya Mardin'de toplumsal cinsiyet alanında çalışmalar için bir araya gelen sivil topluma gönül verenlerle yaptığımız atölye çalışmasını ekledim. Şubat 2020'de ise heybem hikâyelerle daha da doldu. Ortalama kırk yıl boyunca geleceğin zihinlerine eşitlik tohumları ekecek öğretmenlerle tanıştım, sohbet ettim, ağlaştım, gülüştüm, dertleştim. Yeri geldi onlarla göbek attım, bazen de bazı şarkılarda kendimi kaybettim. Mesela üçayak halayını onlarla öğrendim, yorulduğumda adım saymayı bırakıp kendimi o halayın akışına bıraktım. "Sadece ayaklarını yere vuruyor gibi yapsan da oluyor" diye geçirdiğim halayı bozan kişi bendim, sonrasında kendine çekidüzen veren de. "Uğurlaması" yürek burkan karşılaşmaları gerçekten. Hani elimden gelse hepsini bir başka dünyaya alırdım gönlümden geçen o ütopyayı kurardım onlarla birlikte. Öyle güzeldi Mardin bu sefer. Dolaştığım sokaklarda, girdiğim kiliselerde tüm bu hatıralar bir araya geldi, uçsuz bucaksız Mezopotamya'ya baktığım bir gün "Yaptığım işi bana sevdiren bu karşılaşmalar aslında" derken buldum kendimi. Birbirinden yaratıcı, gözleri pırıl pırıl parlayan bu öğretmenler girdikleri sınıflarda değişimi yaratacak, eğitimin dönüştürücü gücüne bizleri inandıracak inancındayım. Her bir eğitim gösteriyor ki toplumsal cinsiyet eşitliğine değmeyen branş, sınıf, materyal kalmayana dek bu "cins" yolu adımlamak gerçekten herkesin ihtiyacı. Daha anlatılacak nice hikâye var, doldurulacak kocaman bir heybe sırtımızda, eh, bir de bir fincan kahve ve onun kırk yıl hatırı...

FADIMANA KÜÇÜK FADİK (AKLI HAVADA OLAN)

Altı günlük bir eğitim programı hayatınızı ne kadar etkileyebilir? Ya da bir dönüm noktası olabilir mi? Gökyüzü kadar çok etkiliyormuş ve dönüm noktası olabiliyormuş İnsanların ve cümlelerin gücüne oldukça inanan biri olarak programa başvuru yaparken beni bu kadar çok etkileyeceğini tahmin etmiyordum. Kişisel ve mesleki olarak yeni bakış açıları kazanacağımı umarak gelmiştim, umduğumdan fazlasını buldum. Doğru bilinen yanlışlar, korkup hakkında hiç konuşmadığım korkular, sonu bir şekilde "Ama" ile biten cümleler... Hepsini Mardin'de o konferans salonunda bırakıp döndüm yuvama. Yuvama dönüş yolunda anladım ki o konferans salonu sadece eğitim programımıza değil aynı zamanda yeni ailemize ev sahipliği yapmış. Mor Sertifika Ailesi... İçinde olmaktan heyecan duyduğum bir aile. Hayatımın önemli bir döneminde, meslek yaşantım ile birlikte yeni bir hayata başlamadan önce her günü, her oturumu hatta her öğle yemeği (ve bazı akşam sohbetleri) ile bana sayısız güzellikler katan bir aile. Mor Sertifika Programı özenle hazırlanan, benim için oldukça yoğun ve verimli geçen bir programdı. Toplumsal Cinsiyet alanında okumaya, çalışmaya başlamak için önemli bir adım oldu hayatımda. Öğrendiğim bilgiler hayata daha geniş bir pencereden bakmamı sağladı. Sorgulayan, çeşitliliklere duyarlı, tüm çocukların biricik, eşit, özgür olduğunun farkında olan ve tüm bunları öğretim programına, eğitim felsefesine yansıtan bir öğretmenin, bir çocuğun hayatı için ne kadar önemli olduğunu fark ettim. Keşke daha uzun süre birlikte olup daha çok konu konuşabilseydik diyorum. Çünkü anladım ki konuşulması gereken çok konu var. Öğretmen olacağım için kendimi şanslı hissediyorum, konuşmak için çok zamanım olacak Mor Sertifika ekibinden Emirhan, eğitimin ilk günü eğitim sonunda oradan ayrılırken eski biz olarak çıkamayacağımızı söylemişti. Eğitim sonunda Mor Dosya Tasarım Atölyesi Uygulama bölümüne başlarken ise "Gökyüzü rehberiniz olsun" demişti. Eski Fadik Mardin'de kaldı. Yeni Fadik hayat yolculuğunda araştırmaya, okumaya, hak savunucusu olmaya, çeşitlilikleri sevmeye, çocuklara renklerin güzelliğini anlatmaya ve önce kendi duygularıyla barışıp, hayatına giren tüm çocuklara duyguların gücünü hissettirmek için çalışmaya devam edecek. Ve rehberi hep gökyüzü olacak Bir sihirli değneğim olsa yolu öğretmenlikten geçen herkesi Mor Sertifika Ailesi ile tanıştırdım. Çünkü herkesin hayatında bir Ceyda'sı, Nazlı'sı, İlayda'sı ve Emirhan'ı olmalı. **İyi ki varsınız, iyi ki Mor Sertifikalısınız. Hep olalım. Sevgiyle...**

FADİME ÇİFTEPALA

Merhaba Naze, Sincap Ceyda ama kızmazsan benim için Ceydoş, İlayda ve yine benim için İloş, minnoş Emirhan (inşallah minnoş dediğim için kızmazsın). Umarım çok ama çok iyisinizdir. Sizleri çok özledim. Ne size ne de Mardin'e olan özlemim zaman ilerlese de geçmiyor. Ruhumun bir parçasının bulunduğu Mardin kadar özledim. Oy çok özledim işte. Her gün herkese sizi ve biricik arkadaşlarımı anlatıyorum, çevremde sizi tanımayan kalmadı. Kısa bir sürede çok alıştım sizlere. Tüm zamanlarımın en özel, enerjik, mutlu ve eğitici bir haftasını siz bana sağladınız. Müthiş enerjiniz ve donanımınızın beni ne kadar çok etkilediğini, geliştirdiğini size tarif etmeyi çok istiyorum ama bunu tekrar olacağına inandığım bir sonraki görüşmemize bırakıyorum. Alışkanlıklarını kolay kolay değiştiremeyen, biraz sabit fikirli ve soğuk görümlü beni bile hemen bağladınız kendinize. Dolu dolu iyi ki, iyi ki, iyi ki gittim dediğim bir eğitim oldu. Tüm arkadaşlarım muazzamdı. Hepinize hayran kaldım. Oy çok şirindiniz. Bilincimi, farkındalığımı doruklara ulaştırdınız. Dünyanın en iyi insanlarıyla tanışmamı, onlardan yeni şeyler öğrenmemi ve mesleğimin gücünü, yalnız olmadığımı anlamamı sağladınız. Evet, LGBT+ hakkında bilgi sahibiydim ama müthiş öğretmenler, samimiyetleri, entelektüel gelişimlerinin zirvede oluşu yetersizliğimi fark ettirip daha fazla çalışmam gerektiğini öğretti. Hepinize minnettarım. Ve kendime çok kızgınım, aşmaya çalıştığım çekingenklik özelliğimi yine kıramayıp sizinle yeterince vakit geçiremedim. Duygusal bağlarımın güçlülüğünü sizinle daha fazla kurabilirdim ama olmadı. Yaşanmışlıklarımın en güzeli eksik de olsa çok güzeldi. İyi ki varsınız. Böyle güzel kalmaya lütfen devam edin. Hayatımdaki yeriniz çok özel. Sizleri unutmuyacağım. Kocaman sarılıyor ve öpüyorum. Bu arada Hatay ve Kahramanmaraş'ta bir eviniz olduğunu unutmayın, çıkın çıkın gelin sizlere güzel yemekler yapayım. Nazlı, tadına bayılacağından emin olduğum bir yemeğimiz var, kömbe yemeye bekliyorum sizleri.

Tekrar görüşeceğimiz günü sabırsızlıkla bekliyorum

FATMA NUR KILINÇ

Sevgili Mor Sertifika Ailesi,

Sizleri tanıdığım ve böylesi bir eğitimde yer alma imkânı bulduğum için inanılmaz mutluyum. Mor Sertifika kesinlikle çok farklı bir eğitimdi benim için. Ne ile karşılaşacağımı tam olarak bilmeden katıldığım bu süreçte beyin kıvrımlarımın genişlediğini hissettim. Bizleri de dâhil ettiğiniz bu eğitimde kendimi edilgen bir birey olarak değil de etken ve güçlü bir insan olarak buldum ve hissettim. Sanırım en değerli katkılarınızdan biri de budur. İçerikleri bakımından beni şaşırtan, bol bol 'a-ha' anı yaşatan eğitimlerden ise daha çok araştırmam gerektiğini, bildiğim şeylerin eksik olduğunu hissederek çıktım. Eğitim haricinde çok eğlendiğimiz bir hafta geçirdik. Mardin'de bulunma imkânı vermesi de bu eğitimin çok güzel bir tarafıydı. Her söylenene inanmayan, araştıran, düşünen, vicdanı olan ve insan haklarına uygun yaşayan birer temsilci olarak hepimiz gittiğimiz yerlerde değer yaratacağız. Buna şüphem yok.

İyi ki Mor Sertifikalıyım. İyi ki bu deneyimi yaşadım. Hepinize ve hepimize çok teşekkürler.

İLAYDA ECE OVA

Gençlerin söz söylemesine ve sözlerine kulak verilmesine ne kadar da ihtiyaç duyduğumuzu daha iyi fark ettiğimiz bir dönemdeyiz. Fikr-i sabit ile esasen gençlerin, çocukların olan geleceğe ipotek koymaya çalışan politikacılara inat geleceğine sahip çıkan, öğretmen olmaya dair umut ve tutku duyan gençlerle bir araya gelmek öyle etkileyici bir deneyimdi ki. Eğitimler sırasında belki hiç akıllarına bile getirmedikleri deneyimlere, bilgilere dair duyduklarını bile büyük bir açıklıkla dinleyen ve duyduklarının hâlihazırda inandıkları doğrularla, dünya görüşleriyle ve öğretmen olmaya yükledikleri anlamla kıyaslayınca nereye konulabileceğini düşünerek benimsemeye karar veren katılımcılar vardı karşımızda. Bu durum, yaptığımız çalışmaların nasıl bir ihtiyaca karşılık verdiğini ve içeriğinin anlamlılığını görmek açısından çok teşvik edici oldu. Mor Sertifika Programı'nın tek yönlü bir eğitime hedefiyle ilerlemediğini, her karşılaşmanın iki taraf için de öğretici olduğunu bir kez daha gösterdi, çünkü Mardin'deki katılımcılarımız aynı zamanda kendilerini büyük bir cömertlikle açan ve çok içten bağlar kuran insanlardı.

Bu eğitimin bir parçası olduğum için çok şanslı hissediyorum.

HARUN AKTAŞ

Duydum ki ayrımcılık yapıyormuşsun etme
Cinsiyetleri ayırıyor, insanları üzüyorsun etme
Başka bir dost arıyor, eşcinselleri terk ediyor,
Transları dövüyor, hatta onları dışlıyormuşsun etme
Mardin'in içinde ırkçılık olsa dokunmaz bize
Burada cinsiyetçilik yapacağımızı düşünüyorsun etme
Ceyda'yı ağlatıyor, İlayda'ya İngilizce soru soruyor, Nazlı'yla mentollü arıyorsun etme.
Tuvalete lavabo diyor Emirhan'ı üzüyor, Emrah gelmeden anket dolduruyorsun etme.
Ey Sabancı ve güzel temsilcileri güzel işler yapıyorsun, geleceği aydınlatıyorsun, gönüllerden hiçbir zaman gitme.

Çok büyük önyargılarla geldiğim bir projeden bu kadar memnun ayrılacağımı, kalbimin ve aklımın memleketim olan Mardin'de ilk defa bu kadar farklı kalacağını hiç düşünmemiştim. Daha önce birçok sivil toplum kuruluşunda onlarca projeye katıldım. Fakat ilk defa bu kadar az bilgiye sahip olduğum bir konuda bir projeye katılıyordum. Bunun bir telaşı vardı. "Acaba verimsiz geçer mi?" sorusu iyiden iyiye içimi yiyordu. Ortamın bir günde çok samimi olması, ekibin bizi kucaklaması, bizimle ilgilenmeleri beni ilk günde alıstırdı ortama.

Bir akşam hep beraber bir mum ışığında ağladık. Diğer akşam şarkılarla danslarla eğlendik. Birbirimizi anladık, anlattık ve hiç bitmeyecek bir dostluğa bir projede adım attık. Alanının en yetkin eğitimcileri diyebileceğimiz kişilerin verdiği sunumlar sürekli bende "A bu böyle miymiş?" düşüncesi oluşturuyordu. Bir öğretmen adayı olarak, artık çok farklı bir öğretmen olacağımı çok daha net bir şekilde hissediyorum. LGBTİ+ bireylerin çocukken kendilerini rahatlıkla anlatabildiği, onları anlayabilen bir Harun Hoca'sının olduğunu bilmek beni mutlu ediyor.

İyi ki, dünyada sadece mavi ve pembe değil; her renk var, diyenler var.

MERVE BARAN

Sevgili Mor Sertifika Ekibi,

9 Şubat'ta eğitimimizden ayrılırken, böyle bir eğitimde yer almaktan ve sizinle tanışmış olmaktan mutluluk duydum. Ayrıca Toplumsal Cinsiyet Eşitliği hakkında bilgi sahibi olma konusunda diğer öğretmen ve öğretmen adaylarından daha ayrıcalıklı olduğumu hissediyorum. Bana verdiğiniz bu eğitim fırsatı için çok teşekkür ederim.

Toplumsal cinsiyet daha önce ilgilenmediğim bir konuydu. Bu konuda bilinçlenmek ve öğrencilerime de bu konularda yardımcı olmak için programda yer almak istedim. Programdan önce özellikle eşcinsel ve trans bireylere karşı ön yargıları vardı. Aldığım eğitimle bu ön yargıları yıkıldı. Edindiğim tüm bilgilerle cinsiyet eşitliğine ilişkin farkındalıklı bireyler yetiştirmeyi ve bu farkındalığı ders içi pratiklerine yansıtmayı amaçlıyorum. Programdan sonra sürekli dillendirdiğim şey "Her birey biriciktir" cümlesi oldu. Edindiğimiz bilgileri çevremize taşıyacağız, herkesin biricik olduğunu hissettireceğiz

Çok Sevgiler

NAZLI HAZAR

Bir senedir düzenli aralıklarla gittiğim bana çeşit çeşit güzellikler katan Mardin bu sefer onlarca yoldaş kattı. Yaptığımız her bir eğitimde kendilerinden yeni birçok şey öğrendiğim eğitimcilerimiz ve her zaman gücünü, desteğini hissettiğim ekip arkadaşlarımızın dışında varlıklarıyla güç bulduğum umut dolu onlarca öğretmen adayı arkadaşım oldu. "Sizi dışarıdan bir ekip olarak görmüyoruz ki, siz bizdensiniz!" cümlesinin sıcaklığıyla altı gün geçti. Bana yepyeni sorular kazandıran, daha özgür bir dünya için çabalama enerjisi veren canım öğretmen adaylarımıza ne kadar teşekkür etsem az. Birçok şarkıda, birçok çabada izin ver! Bana kattıklarınız, biricik varlıklarınız için sonsuz teşekkürler.

Her gün mektup gelmiş mi diye kontrol eden, kalbine dokunduğunuz Naze'niz...

ROZERİN ÖZER

Bir masal gibi anlatmak isterim aslında geçirdiğimiz tüm vakti, tüm güzellikleri. Oysa o kadar fazla kişiye bu güzellikleri anlattım ki şimdi burada satırları dolduramıyor olmak çok ilginç geliyor. Bunları zihnimde düşünmek yerine eğer yazarsam cümlenin devamını daha iyi seçebileceğimi düşünerek -umuyorum ki- bu güzel olacak yazıya böyle bir giriş yapmış bulundum.

Eğer işin biraz daha içine girecek olursak tüm sürecin güzelliğini yansıtabilirim diye düşünüyorum. Düşünün hiç tanımadığınız bir şehirde hiç tanımadığınız insanlarla yapılacak bir eğitime kabul alıyorsunuz. Bu sürecin çok tatlı bir heyecanı var. Önce bu eğitime dair kendinizce belli şeyler düşünüyorsunuz. Elbette bir beklenti geliştiriyorsunuz. Bu beklentilerle kendinizi alıyor ve gidiyorsunuz. Gitmiş olduğunuz şehir, Mardin, masal gibi bir şehir ve artık Mardin'e yabancı değilsiniz. Daha sonra o hiç tanımadığınız insanlarla aynı ortama giriyorsunuz ve artık onlar da size yabancı değil, artık onlar da tanıdık. Artık size yabancı olmayan o insanlarla hayatın kendisini konuşuyorsunuz, insanı konuşuyorsunuz ve birçok şeyi konuşuyorsunuz. Toplumsal cinsiyeti oluşturan şeydir hayat ve insan; bunu saatlerce konuşuyor ve içselleştiriyorsunuz. Hayatın kendisine sarılmanız gerektiğini ve o hayatın içerisinde insanca direnmeniz gerektiğini bir incir ağacına benzetiyorsunuz belki de. Hepimizin nar taneleri gibi birbirinden farklı ve biricik olduğunu söyleyebiliyorsunuz ama bir araya gelerek, çeşitliliğimizle narın kendisini yani hayatın kendisini oluşturabildiğimizi söylüyorsunuz.

Bu süreçte birçok şeyden konuşuyorsunuz ve birçok şeyi de tartışıyorsunuz. Belki de bu eğitime gitmeden önce toplumsal cinsiyeti bağdaştıramayacağınız birçok alana değiniyor ve bunları saatlerce tartışıyorsunuz. Bu konuları buraya sığdırmam çok mümkün olmamakla birlikte birkaç şeyden bahsedebilirim belki de. Toplumsal cinsiyete yönelik ayrımcılıktan, uygulanan şiddetten; bu ayrımcılığa ve şiddete yönelik olan, hala devam etmekte olan mücadele tarihinden söz ediyorsunuz. Bu ayrımcılığın hangi olumsuz koşullar altında daha da şiddetlendiğini ve kendisini güçlü kıldığını konuşabilmek adına tarihin çok eski dönemlerine gidebiliyor ve olduğumuz noktanın neden tam anlamıyla iyileşemediğini tartışabiliyorsunuz. Belki de farkında olmadığınız bir şekilde edebiyat, spor, sanat, siyaset, kültür vb. alanlarının her birinin toplumsal cinsiyet üzerinde etkisini görebiliyor ve buna dair bir farkındalık oluşturabiliyorsunuz. Dilin ve kültürün işlevselliğinin farkına varıp bunu içselleştirebilmek, toplumsal cinsiyete yönelik inceleyeceğimiz her alana dâhil edilirse iyileşmelerin bu denli sağlıklı olabileceğini görüyorsunuz. Buraya sığdırdığım veya sığdıramadığım her konuşmanın, tartışmanın sonunda artık üretebiliyorsunuz. Bu üretim sizin eğitimden dönerken kendinize, "Acaba burada içselleştirdiğim şeyleri uygulamaya dökebilecek miyim?" sorusunu sormanızın önüne geçiyor. Çünkü bunu eğitim sürecinde kendinizde görebiliyorsunuz ve eğitim dönüşünde uygulayabileceğinize inanarak oradan ayrılıyorsunuz. Bu inanmayı artık hayatınızın her noktasına serpiştiriyor ve bu şekilde daha umut dolu bir şekilde tartışmalarınızı her alana taşıyorsunuz.

ZEYNEP OK

Çok Değerli Mor Sertifika Ekibi,

Geçirdiğimiz 6 günün etkisi hala devam ediyor. Benim için çok farklı bir deneyimdi. Bilmediğim eksik olduğum birçok şeyi sizler sayesinde öğrendim. Hayata bakış açım da değişti, ne kadar dar düşüncede olduğumun farkına varmamı sağladınız. Eşitsizliğin kadın erkek üzerine kurulu olduğunu düşünüyordum hep ama fark ettim ki gerçekler çok başka. Görmediğimiz belki de görmek istemediğimiz birçok bireyin eşitsizliğe dâhil olduğunu yok sayıyoruz. LGBTİ+ bireylerin hakları görmezden geliniyor, bu eşitsizliği anlamamızı empati yoluyla sağladığınız için çok teşekkür ediyorum. Bu eksikliğini ben bu eğitimden sonra fark ettim ne kadar eşitliği savunan biri olsam da cahilliğimle eşitsizliğe ortak olmuş gibi hissettim. Bu farkındalığı kazanmamı sağlayan harika Mor Sertifika ekibine çok teşekkür ediyorum. Verimli geçen eğitim için değerli hocalarımıza ve ev sahipliği için de Sabancı Vakfı'na teşekkürü borç bilirim. Her şey çok güzeldi. Günleriniz kalpleriniz gibi güzel, samimi geçsin.

Çok Sevgiler

SÜMEYRA NAMLI

Sevgili Mor Sertifika Ekibi,

Sizinle geçirdiğim sürenin bana olan katkısını anlatmaya kalksam inanır hiçbir kelime bunu tarif edemeyecek. Mardin'e geldiğim zaman sıradan bir eğitime katılacağımı düşünmüştüm. Fakat siz ben de öylesine bir etki bıraktınız ki şu an yaşadığımdaki bütün sıra dışı olayların temelinde varsınız. Eğitim sırasında Sevgili Emirhan şöyle demişti: "Bu kapıdan çıkacaksınız ve hiçbir şey eskisi gibi olmayacak." Öylesine haklı ki... Şimdi her şey alıştığımın dışında. Beni huzursuz eden bir şeyler var toplumda ve ben sürekli bunları analiz etmeye çalışıyorum. Huzursuzluk dediğime bakmayın bunu hissediyor olmak kalbimi ferahlatıyor. Bu ferahlığı da sizinle başladığım bu yolda sizler bana kattınız. Güvenli, samimi, doğal, öğrenmeye açık, saygı ve disiplinin bir arada olmasıyla birlikte harika bir öğrenme alanı sundunuz. Ben de buradan payıma düşeni aldım. Şimdi bulunduğum şehirdeki insanlara paylaştırmaya çalışıyorum. Öyle bir şey verdiniz ki bana, ben dağıttıkça çoğalıyor. Bir sürü plan yapmaya başladım, bu konu ile ilgili neler yapabilirim diye. Şimdi verdiğiniz tavsiyeleri dikkate alarak okuma çalışmalarını yapıyorum. Bana o kadar güzel bir pencere açtınız ki ben her baktığımda umut görüyorum. Dünyada güzel insanlar var diyebiliyorum. Başlangıçta tereddütlerim vardı bu konularda, fakat Mor Sertifika ailesi olarak bütün kalbimi pamuk gibi yaptınız. Sayenizde öz eleştirilerimin arasına yenilerini ekledim ve değişim için önce kendimden başladım. Buradaki en önemli etken ise karşılaşmış olmaktı. Sizinle karşılaşmış olmak kendime "Ben bu hikâyenin neresindeyim?" sorusunu sormama sebep oldu. Sayenizde bir yer edinmeye çalışıyorum ve sanırım hikâyenin devamını birlikte yazacağız.

Bunlar bir yana eğitim süresi boyunca maddi ve manevi olarak ortada çok büyük bir emek vardı. Bunun için ne kadar teşekkür etsem az. Hayatımın en anlamlı köşelerine yerleştirdim sizi. Emeğiniz bana mükemmel arkadaşlıklar, harika bir tecrübe, unutamayacağım anılar, bambaşka bir dünya kattı. Ben de sizlerin dünyasına güzellikler katmaya çalışıyorum bir yerlerde. Hepinizi sevgi ile kucaklıyorum. İyi ki karşılaştık Mor Sertifika Ekibi. Ceyda, Nazlı, Emirhan, İlayda ve Emrah. Bu isimler kalbime kazandı.

İyi ki varsınız.